

Motion till riksdagen 2019/20:1975

av Joar Forssell (L)

En human och evidensbaserad politik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en oberoende utredning av narkotikapolitiken och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om insatser utan krav på nykterhet eller drogfrihet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det tunga missbruket är lika utbrett i Sverige som i övriga Europa och bland ungdomar ligger vi ungefär i mitten. Det som dock är mest alarmerande är siffrorna kring narkotikarelaterad död. Narkotikadödligheten i Sverige är näst högst i hela EU och har mer än fördubblats de senaste tio åren. Enligt EMCCDA – EU:s inrättning för narkotikaforskning och narkotikakunskap – så har Sveriges narkotikarelaterade dödlighet gått upp de senaste åren från 73 per miljon invånare till 93 per miljon invånare. Snittet i EU är 17 dödsfall, vilket gör att Sverige ligger mer än fem gånger högre. Man kan, och ska, absolut kritisera och diskutera vilket underlag som ligger till grund för statistiken. I Sverige finns bland annat oavsiktlig förgiftning och suicidförgiftning med i statistiken. Samtidigt går det inte att blunda vare sig för den stora skillnaden mellan Sverige och övriga länder eller för den stora ökningen i Sverige.

Insatser utan krav på nykterhet eller drogfrihet innan man får ta del av dem

Tre till sex månaders drogfrihet för att få hjälp och stöd har under lång tid varit en vanlig metod för att bemöta människor i missbruk. Detta trots att det oftast inte har lett till att människor har lyckats ta sig ur sitt missbruk. Tidigare har FN:s kontor för mänskliga rättigheter kritiserat medlemsländernas inhumana syn på missbruk, nolltolerans och skuldbeläggning i form av straff i stället för fokus på skademinimering, behandling och vård. Det finns åtskilliga rapporter som visar på att när vändpunkten väl kommer för en

människa med ett missbruk är det livsviktigt att samhället lyssnar, stöttar och hjälper på en gång.

För många personer med missbruk är stödjande insatser som sprututbyte, tak över huvudet, mat i magen och rena kläder det första steget mot ett liv utan missbruk. Genom ökat stöd för att åtgärda den bakomliggande orsaken till missbruket kan man hjälpa människor på ett bättre sätt än att först ställa orimliga krav på drogfrihet från dag ett för att de ens ska få tillgång till hjälp.

Stöd till anhöriga

För barn är stöd och hjälp extra viktigt. För den som har vuxit upp i en familj där någon är beroende är risken sju gånger högre att utveckla ett eget missbruk. I dag räknar man med att minst 60 000 barn i Sverige har en förälder med allvarliga missbruksproblem. Förutom risken att själv utveckla ett missbruk är risken för död i självmord, olyckor eller våld nära tre gånger så stor jämfört med den för jämnåriga som växer upp utan missbruk i familjen. Det är också mycket vanligare att barnen lämnar grundskolan utan fullständiga betyg. Många gånger tar barnen ett stort ansvar för sina föräldrar och yngre syskon, men det är sällan man pratar med personer som har ett utvecklat beroende om deras roll som föräldrar. De här barnen behöver stöd. Det kan handla om egna samtal, någon att prata med helt enkelt, eller om något så enkelt som hjälp med läxorna.

Det övergripande målet borde vara en nollvision mot narkotikarelaterade dödsfall och narkotikarelaterat lidande. Sverige ska ha en missbruksvård och en narkotikapolitik som ligger i framkant, som är human och som ger resultat.

Till sist: runt om i världen har flera länder, bland annat vårt grannland Norge, under senare år omprövat sin narkotikapolitik. Samtidigt har dödligheten här i Sverige, där vi i dag har en strikt politik, snarare ökat än minskat. Oavsett vad en anser om politiken som sådan och oavsett vad en tror är konsekvenser av politiken som förs eller vilka konsekvenser en tillskriver andra faktorer så vore det rimligt att genomföra en större oberoende utvärdering av svensk narkotikapolitik för att ta in erfarenheten från länder som förändrat sin politik och för att Sveriges lagstiftning rimligen måste utvärderas och uppdateras för att färre ska dö eller ta skada av narkotika.

Joar Forssell (L)